

เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยการสะสมทุนทางการเมือง ของตระกูลเทือกสุบรรณ¹

Political Economy of Political Accumulation : A case study of Thaugsuban Family

มาตล จรูญรัตน์² | Madon Jaroonrat

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการสะสมทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรมและทุนทางสัญลักษณ์ ที่เป็นเงื่อนไขจำเป็นในการสะสมทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้เอกสารและการสัมภาษณ์เจาะลึก กับตระกูลเทือกสุบรรณ จำนวน 3 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาเป็นการตีความข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ผลการศึกษาพบว่า การสะสมทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ ผ่านการสะสมทุน 4 รูปแบบ ที่เป็นเงื่อนไขของการสะสมทุนทางการเมือง ดังนี้ 1) การสะสมทุนทางเศรษฐกิจอยู่ในรูปแบบของการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และธุรกิจส่วนตัว 2) การสะสมทุนทางสังคมอยู่ในรูปแบบของการอุทิศตนเพื่อสังคม การทำโครงการ และการจัดตั้งสหกรณ์ 3) การสะสมทุนทางวัฒนธรรมอยู่ในรูปแบบของการศึกษา สถาบันการศึกษาและกีฬา 4) การสะสมทุนทางสัญลักษณ์อยู่ในรูปแบบของการเป็นสัญลักษณ์

¹บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยการสะสมทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ”

²นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การเมืองและบริหารจัดการ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ติดต่อได้ที่ : m_jaroonrat@hotmail.com

²Doctor of Political Science Program in Political Economy and Governance, Faculty of Political Science and Law, Burapha University, email: m_jaroonrat@hotmail.com

ของการเป็นข้าราชการที่ดี เป็นข้าราชการกำนันที่มีวุฒิการศึกษาจากต่างประเทศ เป็นตัวแทนของการต่อต้านความไม่ยุติธรรม และเป็นผู้สร้างสัญลักษณ์แห่งการต่อสู้

คำสำคัญ : การสะสมทุน ทุนทางการเมือง ตระกูลเทือกสุบรรณ

Abstract

This article is part of the dissertation titled ‘Political Economy of Political Capital Accumulation: A Case Study of Thaugsuban Family’ which aims to study the accumulation of economic, social, cultural, and symbolic capitals which are the vital conditions contributing to the accumulation of political capital in the context of Thaugsuban family. The qualitative research methods were used for data collection including document reviews and in – depth interviews with 3 Thaugsuban family members. The data was analyzed by the Historical Approach and interview construe.

It is found that the political capital accumulation of Thaugsuban family has been contributed by 4 forms of capital accumulation that are the vital conditions for political capital accumulation: 1) Economic capital accumulation generated by working in agriculture, and own businesses, 2) Social capital accumulation generated by working for public benefits, running projects, and establishing the cooperation, 3) Cultural capital accumulation generated by education, educational institutes, and sports, and 4) Symbolic capital accumulation generated by being the icon of a good government officer, being an aboard graduated subdistrict headman, being the leader fighting against injustice, and creating the symbol of fighting.

Keywords: Capital Accumulation, Political Capital, Thaugsuban Family

เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยการสะสมทุนทางการเมือง
ของตระกูลเทือกสุบรรณ

บทนำ

การสะสมทุน (Capital Accumulation) เป็นการเปลี่ยนแปลงมูลค่าส่วนเกิน (Surplus value) ไปเป็นทุนภายใต้ระบบทุนนิยม ซึ่งการสะสมทุนในอดีต เป็นการกล่าวถึงการสะสมทุนในมิติทางเศรษฐกิจ คาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx) กล่าวว่า การสะสมทุนนั้นเกิดจากระบบนายทุนที่เริ่มการทำธุรกิจ ได้มีการแบ่งทุนออกเป็นสองส่วน ส่วนที่หนึ่ง คือ การซื้อเครื่องจักรและวัตถุดิบ ซึ่งเรียกว่า ทุนคงที่ (Constant Capital) ส่วนที่สอง คือ การซื้อทุนแรงงาน ซึ่งเรียกว่า ทุนแปรผัน (Variable Capital) (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, 2557, น. 176 - 177) โดยมูลค่าส่วนเกินจากทุนแรงงานจะถูกยึดแย้งไปเพื่อนำไปใช้ในการผลิตซ้ำของทุน (Capital Reproduction) อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากสภาพปัจจุบันเราจะพบว่าการสะสมทุนมิได้มีเพียงทุนทางเศรษฐกิจแต่เพียงอย่างเดียว ปีแอร์ บูร์ดิเยอ (Pierre Bourdieu) เสนอว่า ทุนเป็นมรดกที่สืบทอดมาอย่างต่อเนื่อง สามารถเปลี่ยนรูปได้ มีลักษณะที่ทั้งสัมผัสได้และสัมผัสไม่ได้ รวมทั้งเป็นปัจจัยในการกำหนดตำแหน่งแห่งที่ทางสังคม (positions) จากนิยามที่กล่าวมาจึงสามารถแบ่งทุนได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ ทุนเศรษฐกิจ (Economic Capital) ประกอบด้วย ทุนตามความหมายของมาร์กซ์ ที่รวมถึงการครอบครองในทางเศรษฐกิจที่ช่วยเพิ่มความสามารถของนายทุน และอาจถูกทำให้เป็นสถาบันได้ในรูปของสิทธิในทรัพย์สิน ทุนวัฒนธรรม (Cultural Capital) เป็นทุนที่อยู่ในรูปของแนวปฏิบัติของร่างกายและจิตใจที่คงทนถาวร มักปรากฏในรูปของวัฒนธรรม ต้องใช้ระยะเวลาในการสะสมและรวมกันเป็นรูปเป็นร่าง ทุนรูปแบบนี้สามารถเปลี่ยนความมั่งคั่งภายนอกหรือที่อยู่ในรูปวัตถุ ให้กลายเป็นทุนที่อยู่ในตัวคนได้ ทุนทางสังคม (Social Capital) เป็นผลรวมของทรัพยากร การกระทำ หรือคุณงามความดี โดยปริมาณทุนทางสังคมของปัจเจกบุคคลจะมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับขนาดของเครือข่ายความสัมพันธ์ที่สามารถระดมมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทุนสัญลักษณ์ (Symbolic Capital) มาจากการที่ปัจเจกบุคคลมีทุนเศรษฐกิจเป็นพื้นฐาน และหากมีทุนเศรษฐกิจมากพอ บุคคลในสังคมก็จะรับรู้และยอมรับสถานะที่มั่งคั่ง (รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข, 2556, น. 36 - 40)

ทุนทางการเมือง (Political Capital) เป็นการสะสมทุนในลักษณะของการผลิตซ้ำทุนรูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เป็นเงื่อนไขสำคัญที่ส่งผลให้นักการเมืองสามารถเข้าสู่กระบวนการทางการเมืองและสร้างอำนาจทางการเมืองได้ รวมถึงการรักษาซึ่งอำนาจนั้นไว้ โดยทุนที่เป็นเงื่อนไขสำคัญที่นักการเมืองจะต้องมีและสะสม จำแนกได้ออกเป็น 4 ประเภท คือ ทุนวัฒนธรรม หมายถึง สถานภาพหรือตำแหน่งแห่งที่ของบุคคลในสังคม ทุนเศรษฐกิจ หมายถึง ทรัพยากร ความมั่นคงทางการเงิน และงบประมาณ ทุนทางสังคม หมายถึง การกระทำคุณงามความดีต่อสังคม และทุนสัญลักษณ์ หมายถึง สถานภาพการได้รับการยอมรับทางสังคม (Kimberly Casey, 2008) อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์การสะสมทุนทางการเมือง มีความจำเป็นที่จะต้องใช้ตรรกะทางการเมืองที่เกิดขึ้นมาอย่างยาวนาน และมีลักษณะของการใช้และสะสมทุนต่าง ๆ ในสนามทางสังคม และสนามอำนาจทางการเมือง ในฐานะของปฏิบัติการทางสังคมในการเข้าสู่กระบวนการทางการเมือง การได้มาซึ่งผลลัพธ์ทางการเมือง ผ่านการใช้ทุนที่เป็นเงื่อนไขสำคัญของนักการเมือง

ตระกูลเทือกสุบรรณ (Thaugsuban Family) เป็นตระกูลทางการเมือง (Political Dynasty) ที่มีการสืบทอดอำนาจทางการเมืองจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการเมืองไทยทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ พิจารณาได้จากตำแหน่งทางการเมืองของบุคคลสำคัญในตระกูล อาทิ นายจรัส เทือกสุบรรณ อดีตกำนันตำบลท่าสะท้อน ผู้มีบทบาทสำคัญในการวางพื้นฐานและเครือข่ายทางการเมืองของตระกูล นายสุเทพ เทือกสุบรรณ อดีตเลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ และเป็น “ผู้จัดการรัฐบาล” ในยุครัฐบาลอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (พ.ศ. 2551 - 2554) นายธานี เทือกสุบรรณ อดีตนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจังหวัดสุราษฎร์ธานี (พ.ศ. 2543 - 2552) และนายเซน เทือกสุบรรณ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสุราษฎร์ธานี 4 สมัย (ในการเลือกตั้ง พ.ศ. 2544 พ.ศ. 2548 พ.ศ. 2550 และ พ.ศ. 2554) เป็นต้น จากการศึกษางานวิจัยในอดีตของไทยที่ให้ความสนใจกับการศึกษาบทบาทและอิทธิพลของชนชั้นนำทางการเมืองและตระกูลทางการเมือง พบว่า ตระกูลทางการเมืองมีการสืบทอดทายาททางการเมืองในลักษณะที่เป็นการสานต่ออุดมการณ์ทางการเมือง และตระกูลการเมืองส่วนมากจะมีการเคลื่อนไหวทางการเมืองในพื้นที่ประมาณ 20 - 30 ปี (ธวัชชัย กฤตยาภิชาติกุล, 2541)

**เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยการสะสมทุนทางการเมือง
ของตระกูลเทือกสุบรรณ**

โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จของตระกูลทางการเมือง ได้แก่ การมีลูกหลานและผู้สืบทอดเป็นจำนวนมาก การมีกิจการที่ช่วยสร้างความมั่งคั่งให้แก่ตระกูล การมีสมาชิกของตระกูลเข้าไปอยู่ในสายงานอาชีพที่หลากหลาย โดยเฉพาะอาชีพที่เกี่ยวข้องกับระบบราชการและแวดวงการเมือง และการส่งผ่านประสบการณ์ทางการเมืองของคนในตระกูลจากรุ่นสู่รุ่น (สติตธ ธานีธิโชติ, 2558, น. 53 - 54) ซึ่งเป็นลักษณะของการสะสมทุนทางการเมือง เพื่อการผลิตซ้ำในการสร้างและรักษาอำนาจทางการเมืองของตระกูลนั่นเอง

จากที่กล่าวมาจึงเห็นได้ว่า การวิเคราะห์การสะสมทุนทางการเมือง จำเป็นที่จะต้องวิเคราะห์การสะสมทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสัญลักษณ์ ของตระกูลที่มีการสืบทอดอำนาจทางการเมืองจากรุ่นสู่รุ่น เพื่อเป็นการฉายภาพปรากฏการณ์ที่เงื่อนไขสำคัญในการสะสมทุนทางการเมือง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเรื่อง เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยการสะสมทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการเพิ่มพูนและต่อยอดองค์ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของชนชั้นนำทางการเมืองและตระกูลทางการเมืองในประเทศไทยให้มีความลุ่มลึกมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการสะสมทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรมและทุนทางสัญลักษณ์ ที่เป็นเงื่อนไขจำเป็นในการสะสมทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ

วิธีการศึกษา (Method)

การศึกษาในครั้งนี้ ใช้วิธีการศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research method) โดยกำหนดวิธีการศึกษา ดังนี้

1) ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการคัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลหลักคือ เป็นบุคคลในตระกูลเทือกสุบรรณที่มีประสบการณ์ทางการเมืองไม่น้อยกว่า 7 ปี และเป็นผู้มีความสนใจและมีส่วนร่วมในการดำเนินการวิจัยเป็นอย่างดี จึงได้ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ที่สอดคล้องกับคุณสมบัติดังกล่าว จำนวน 3 ราย ได้แก่ 1) นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งประธานมูลนิธิรวมพลคนหาประชาชนเพื่อการปฏิรูปประเทศไทย และเป็นสมาชิกพรรครวมพลังประชาชาติไทย 2) นายธานี เทือกสุบรรณ ปัจจุบันเป็นสมาชิกพรรครวมพลังประชาชาติไทย และ 3) นายแทน เทือกสุบรรณ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการ บริษัท ศรีสุบรรณฟาร์ม

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือหลักที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ใช้ผู้วิจัยเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล และใช้แนวคำถามสัมภาษณ์เชิงลึก (Interview Guide) ครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา อุปกรณ์ที่ใช้ในการสัมภาษณ์คือ แบบสังเกต เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้เครื่องบันทึกเสียงและแบบบันทึกภาคสนาม (Field Note) เพื่อบันทึกการสนทนา ระหว่างการสัมภาษณ์เชิงลึกในรายละเอียดข้อมูลและประเด็นที่น่าสนใจ เพื่อให้ครอบคลุมประเด็นที่ทำการสัมภาษณ์อย่างมีประสิทธิภาพครบถ้วนตามประเด็นหลักในการศึกษา

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ แนวคำถามในการสัมภาษณ์ โดยพัฒนาการสร้างแนวคำถามจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำแนวคำถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเพื่อตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา ความครอบคลุมของข้อคำถาม สำนวนภาษา รวมไปถึงความเหมาะสม แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิก่อนนำไปใช้จริง

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยสถานที่ที่ใช้ในการสัมภาษณ์และระยะเวลาในการสัมภาษณ์จะขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยจะทำการนัดหมายวันเวลาที่สะดวกในการให้ข้อมูลการวิจัย โดยการสัมภาษณ์ในแต่ละครั้งจะใช้เวลาประมาณ 30 – 60 นาที จนกว่าผู้วิจัยจะได้ข้อมูลที่ครอบคลุมตามประเด็นที่ศึกษา และจะหยุดการสัมภาษณ์เมื่อข้อมูลมีความครบถ้วนหรืออิ่มตัว (Saturation of Data) โดยพบว่าข้อมูลที่ได้เริ่มซ้ำกับข้อมูลเดิม ไม่มีข้อมูลใหม่ที่เพิ่มเติมจากข้อมูลเดิมที่เก็บรวบรวมได้

เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยการสะสมทุนทางการเมือง
ของตระกูลเทือกสุบรรณ

4) การตรวจสอบข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูลหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลมาตรวจสอบเพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลที่ได้รับถูกต้องและตรงกับความเป็นจริงหลังจากการสัมภาษณ์ในแต่ละครั้ง โดยทุกครั้งผู้วิจัยจะทำการถอดเทปบันทึกเสียงหลังจากการสัมภาษณ์ทันทีเพื่อที่จะสามารถจดจำรายละเอียดและบริบทแวดล้อมในช่วงวันและเวลาได้ ซึ่งจะส่งผลต่อการให้ความหมายข้อมูลที่ศึกษาเพื่อประโยชน์ต่อการนำไปถามซ้ำ และเพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล ซึ่งการตรวจสอบข้อมูล (สฤงศ์ จันทวานิช, 2552) มีดังนี้

4.1 การตรวจสอบความตรง (Validity) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการจัดบันทึกภาคสนาม มาเรียบเรียงตีความเพื่อถามย้อนกลับไปยังผู้ให้ข้อมูลหลักอีกครั้ง อันเป็นการตรวจสอบซ้ำ เพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้รับจากผู้ให้ข้อมูลหลักแต่ละราย

4.2 การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) เพื่อพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มาจากแหล่งต่าง ๆ นั้นมีความถูกต้อง โดยพิจารณาตรวจสอบจากแหล่งของข้อมูลด้านเวลา สถานที่ และบุคคล โดยนำข้อมูลที่ได้จากการถอดเทปการสัมภาษณ์ เปรียบเทียบกับการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการจัดบันทึกภาคสนาม รวมไปถึงข้อค้นพบจากที่ทำการศึกษาลดลดจนข้อมูลเอกสารและรายงานการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

5) การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) เป็นหลัก ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลตลอดระยะเวลาการทำวิจัย ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยนำกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้มาช่วยในการสร้างข้อสรุปหรือโยงข้อมูล (เบญจฯ ยอดดำเนิน - แอ็ดติจ และกาญจนา ตั้งชลทิพย์, 2552) โดยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์คือ ถอดเทปบันทึกเสียง บันทึกข้อมูล อ่านทบทวนข้อมูลอย่างละเอียด เพื่อทำความเข้าใจและให้เกิดความเข้าใจเนื้อหาทั้งหมด ซึ่งผู้วิจัยจะทำการถอดเทปและบันทึกข้อความที่เกี่ยวข้องของผู้ให้ข้อมูลหลักในแต่ละรายในภาพรวมจนเข้าใจเป็นอย่างดี จับประเด็นหลักพร้อมทั้งจัดหมวดหมู่ นำประเด็นหลักที่ได้มาจัดกลุ่มของข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อหาความเชื่อมโยงกับการศึกษา ขยายความเชื่อมโยง

โดยตีความและหาความหมายเพื่อหาคำอธิบายกับปรากฏการณ์ที่ศึกษา เพื่อหาข้อสรุปที่เป็นสาระหลักของผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

ผลจากการศึกษา พบว่า เจื่อนใจจำเป็นในการสะสมทุนทางการเมืองในบริบทของตระกูลเทือกสุบรรณ ประกอบด้วยการสะสมทุน 4 ประการ ดังนี้

1) การสะสมทุนทางเศรษฐกิจของตระกูลเทือกสุบรรณ จำแนกได้ออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

1.1 การประกอบอาชีพเกษตรกรรม ตระกูลเทือกสุบรรณเริ่มมีการสะสมทุนทางเศรษฐกิจในยุคสมัยของ นายจรัส เทือกสุบรรณ (ในช่วงปี พ.ศ. 2490 เป็นต้นมา) โดยเริ่มจากการประกอบอาชีพรับจ้างลากไม้ (ท่อนซุง) และได้ใช้ที่ดินประมาณ 500 ไร่ ในการปลูกพืชทองและแดงโมเพื่อจำหน่าย จึงทำให้ตระกูลเทือกสุบรรณเริ่มมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดียิ่งขึ้น จึงได้มีการขยายธุรกิจของตระกูล โดยใช้ที่ดินที่มีอยู่แปลงสภาพกลายเป็นฟาร์มเลี้ยงสัตว์ขนาดใหญ่ที่ได้มาตรฐานและคุณภาพ เป็นที่ยอมรับระดับประเทศ จึงทำให้ได้รับโควตาการส่งออกโคไปขายยังต่างประเทศ ซึ่งส่งผลให้ทุนทางเศรษฐกิจของตระกูลเทือกสุบรรณมีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

1.2 การประกอบธุรกิจส่วนตัว การสะสมทุนทางเศรษฐกิจในรูปแบบบริษัทของตระกูลเทือกสุบรรณถือได้ว่า บริษัท ศรีสุบรรณฟาร์ม เป็นบริษัทหลักที่มีความสำคัญและประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก โดยมี นายแทน เทือกสุบรรณ บุตรชายคนโตของ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการผู้จัดการบริษัท พัฒนาการการสะสมทุนทางเศรษฐกิจในรูปแบบของ บริษัท ศรีสุบรรณฟาร์ม ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 ด้วยทุนจดทะเบียน 30 ล้านบาท มีการพัฒนาธุรกิจทั้งกิจการฟาร์มกึ่งและสวนเกษตร ตามลำดับ ประกอบกับผลการดำเนินงานที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีการเพิ่มทุนในเวลาต่อมาหลายครั้ง โดยเพิ่มทุนจดทะเบียนเป็น 60 ล้านบาท เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2547 เพิ่มเป็น 100 ล้านบาท เมื่อวันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2548 โดยในปัจจุบันมีทุนจดทะเบียนที่ 250 ล้านบาท ปัจจุบันได้มีการขยายตัวของบริษัท ออกเป็น 7 บริษัท คือ บริษัท ศรีสุบรรณฟาร์ม 1 ถึง บริษัท ศรีสุบรรณฟาร์ม 7 โดยมีแนวคิดที่เป็นจุดเริ่มต้นตาม

เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยการสะสมทุนทางการเมือง
ของตระกูลเทือกสุบรรณ

เจตนาธรรมณ์ของผู้ก่อตั้งด้วยความมุ่งหวังที่จะให้ภาคการเกษตรเกิดการพัฒนาไปในเชิงพาณิชย์อย่างยั่งยืนในอนาคต (www.srisubanfarm.com สืบค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2562)

2) การสะสมทุนทางสังคมของตระกูลเทือกสุบรรณ จำแนกได้ออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

2.1 การอุทิศตนเพื่อสังคม การสะสมทุนทางสังคมของตระกูลเทือกสุบรรณ นั้น เป็นในลักษณะการอุทิศตนทั้งกาย ทั้งใจ และทั้งทรัพย์สินให้แก่สังคม โดยเริ่มตั้งแต่สมัยของ นายจรัส ได้รับเลือกให้เป็นผู้ใหญ่บ้านในขณะที่มีอายุเพียง 27 ปีเศษ ในขณะที่ นายจรัส ดำรงตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้าน ได้วางแผนและจัดหางบประมาณพัฒนาหมู่บ้านด้วยความเอาใจจริงเอาใจ โดยไม่เอาศักยภาพประมาณจากทางราชการ ประกอบกับได้รับการร่วมมือจากชาวบ้าน ทำให้ชุมชนเจริญมากขึ้น ในเวลาต่อมา เมื่อตำแหน่งกำนันตำบลท่าสะท้อนว่างลง นายจรัส มีความต้องการสมัครรับเลือกเป็นกำนัน เพื่อช่วยพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญมากยิ่งขึ้น ซึ่งก็ได้รับความไว้วางใจจากชาวบ้าน เป็นผลจากทุนทางสังคมที่ นายจรัส ได้สะสมมาโดยตลอด ส่งผลให้ได้รับเลือกเป็นกำนันตำบลท่าสะท้อนและการทำงานอย่างหนักเพื่อสังคมมาโดยตลอด ทำให้ตำบลท่าสะท้อนมีความเจริญขึ้นและมีความเป็นอยู่อย่างสงบสุข (สุเทพ เทือกสุบรรณ สัมภาษณ์ 11 มกราคม 2562)

2.2 การจัดตั้งสหกรณ์ การสะสมทุนทางสังคมของตระกูลเทือกสุบรรณในรูปแบบของสหกรณ์นั้น จุดเริ่มต้นเกิดจาก นายสุเทพ มีความต้องการในการจัดตั้งสหกรณ์ขึ้นเป็นลักษณะของสหกรณ์ชุมชน เพื่อเป็นประโยชน์ของพี่น้องประชาชนในชุมชน สหกรณ์สุราษฎร์ธานี จำกัด ถือเป็นตลาดกลางซื้อขายยางพารา ซึ่งใหญ่เป็นอันดับสองรองจากตลาดหาดใหญ่ เป็นตลาดที่สะท้อนราคาเคลื่อนไหวของยางพาราในประเทศ ในขณะที่ นายสุเทพ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรฯ ได้สนับสนุนให้ชาวสวนยางพาราจัดตั้งสหกรณ์ชาวสวนยางพาราขึ้นทั่วประเทศกว่า 500 สหกรณ์ โดยมีกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางคอยให้ความดูแลและช่วยเหลือ สหกรณ์รวมตัวกันรวบรวมน้ำยางดิบป้อนโรงการผลิตยางแผ่นรมควันของสหกรณ์ที่มีคุณภาพ มาตรฐานขายได้ราคาดีเป็นที่พอใจของบรรดาสมาชิกที่เป็นเจ้าของสวนยางทั้งหลาย (อัญชวลี ไพรรักษ์ และคณะ, 2558, น. 69 - 74, สุเทพ เทือกสุบรรณ สัมภาษณ์ 11 มกราคม 2562)

2.3 การจัดทำโครงการเพื่อประโยชน์ต่อสังคม การทำกิจกรรมต่าง ๆ ทางสังคม ถือว่าเป็นการสะสมทุนทางสังคมลักษณะหนึ่งที่ตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการริเริ่มเข้าร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

2.3.1 การจัดทำโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ โครงการพันธุ์ผืนป่ากับศรีสุบรรณฟาร์ม “Farming for the GREEN Future” เป็นโครงการที่ตระกูลเทือกสุบรรณทำในนามของบริษัท ศรีสุบรรณฟาร์ม ได้จัดทำโครงการนี้เริ่มเมื่อปี 2550 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการอนุรักษ์ธรรมชาติบริเวณพื้นที่ชายฝั่ง ที่เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำและยังเป็นการรักษาระบบนิเวศให้คงอยู่ในสภาพเดิม

2.3.2 โครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ตระกูลเทือกสุบรรณได้เล็งเห็นความสำคัญและด้วยความตระหนักต่อผลกระทบที่ยาเสพติดเป็นบ่อเกิดแห่งความเสื่อมโทรมทางสังคมเป็นต้นตอแห่งปัญหาทางสังคม และส่งผลต่อสุขภาพและความสุขของสมาชิกในครอบครัว ตระกูลเทือกสุบรรณจึงได้ริเริ่มโครงการนี้ขึ้นมาโดยเริ่มจากในบริษัทศรีสุบรรณฟาร์ม

2.3.3 โครงการมาตรฐานการบริหารจัดการด้านเอดส์ในสถานประกอบการของสมาคมแนวร่วมภาคธุรกิจไทยต้านภัยเอดส์ โดยให้ความสำคัญกับการปฏิบัติโดยยึดหลักสิทธิมนุษยชน และให้การสนับสนุนในทุกวิถีทางที่พึงกระทำได้อย่างดีขอบเขตของบริษัท ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบริหารจัดการด้านโรคเอดส์และวัณโรค

โดยโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ตระกูลเทือกสุบรรณได้ทำให้แก่สังคมถือเป็นการสะสมทุนทางสังคมอย่างหนึ่ง เพราะถือได้ว่าชาวบ้านได้รับการช่วยเหลือให้มีพื้นที่ทำกินและได้รับประโยชน์โดยตรงกับกิจกรรมโครงการสร้างเป็นเครือข่ายความสัมพันธ์อันดีระหว่างตระกูลเทือกสุบรรณกับชาวบ้านในพื้นที่ (แทน เทือกสุบรรณ สัมภาษณ์ 20 กุมภาพันธ์ 2562)

3) การสะสมทุนทางวัฒนธรรมของตระกูลเทือกสุบรรณ จำแนกได้ออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

3.1 การประพุดิตนเป็นแบบอย่างที่ดี ตระกูลเทือกสุบรรณนั้นได้สะสมทุนทางวัฒนธรรมที่อยู่ในตัวบุคคลผ่านการหล่อหลอม อบรมเลี้ยงดู และการซึมซับจากสิ่งที่พบเห็นคนในครอบครัวประพุดิตปฏิบัติเป็นประจำนั่นก็คือ การที่นายจรัส เทือกสุบรรณ

เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยการสะสมทุนทางการเมือง
ของตระกูลเทือกสุบรรณ

ได้ปฏิบัติหน้าที่ที่มีต่อประชาชนภายใต้การดูแลในขณะที่ย้ายจรัส ดำรงตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้านและกำนัน ได้แสดงถึงความเป็นผู้นำ ช่วยเหลือ และตอบสนองความต้องการให้กับประชาชน ไม่ว่าจะเป็นการให้คำปรึกษา การลงมือปฏิบัติ โดยเห็นประชาชนมาเป็นอันดับแรกเสมอ การเป็นตัวแทนที่ดีของผู้นำครอบครัว ทำให้สิ่งเหล่านี้ถูกส่งต่อให้กับสมาชิกคนในครอบครัวของตระกูลเทือกสุบรรณ บรรดาสมาชิกในครอบครัวจึงได้รับรู้ และเกิดการซึมซับจนกลายเป็นตัวตนของคนตระกูลเทือกสุบรรณ

3.2 การสร้างสถานศึกษาในท้องถิ่น ตระกูลเทือกสุบรรณนั้นได้สะสมทุนทางวัฒนธรรมผ่านสถาบันการศึกษาโดยเริ่มจาก นายจรัส เทือกสุบรรณ ในขณะที่ดำรงตำแหน่งเป็นกำนันได้มีการริเริ่มสร้างสถานศึกษาขึ้นในพื้นที่ที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ ได้แก่ โรงเรียนบ้านบ่อกรัง ถือได้ว่าเป็นสถาบันทางการศึกษาแห่งแรกของชาวบ้านบ่อกรัง ทำให้ลูกหลานของชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียงได้เข้ามาศึกษาเล่าเรียนหนังสือรวมถึงบรรดาลูกหลานของคนในตระกูลเทือกสุบรรณเองด้วย

ต่อมานายสุเทพ เทือกสุบรรณ ได้มีการสะสมทุนทางวัฒนธรรมในแนวทางเดียวกับผู้เป็นบิดาโดยยังคงแนวคิดในการสร้างสถานศึกษาในพื้นที่ให้กับชาวบ้าน ได้ส่งลูกหลานมาเรียนหนังสือ นายสุเทพ ได้ดำเนินการขอให้รัฐบาลจัดตั้งโรงเรียนในชุมชน แต่ผลปรากฏว่าทางรัฐบาลไม่ได้ให้การตอบสนองอย่างที่นายสุเทพ และชาวบ้านได้คาดหวังไว้แต่อย่างใด อย่างไรก็ตามนายสุเทพ ไม่ยอมล้มเลิกแนวคิดที่จะต้องมีโรงเรียนในพื้นที่โดยนำเรื่องการจัดตั้งโรงเรียนหารือกับชาวบ้านให้เห็นค่าความสำคัญของโรงเรียน และผลจากการปรึกษาหารือกันนั้นทำให้เกิดการจัดตั้งโรงเรียนเอกชนที่มีชื่อว่า “โรงเรียนสหกรณ์อุปถัมภ์” ด้วยการนำเอาเงินที่ได้จากผลกำไรส่วนหนึ่งจากการทำธุรกิจสหกรณ์ไปเป็นค่าใช้จ่ายในโรงเรียน (อัญชะลี ไพรีรัก และคณะ, 2558, น. 69 - 74, สุเทพ เทือกสุบรรณ สัมภาษณ์ 11 มกราคม 2562)

ต่อมา นายสุเทพ ได้มีแนวคิดร่วมกับท่านเจ้าพระคุณภวโพธิคุณ อดีตเจ้าอาวาสองค์แรกของวัดสวนโมกขพลาราม เพื่อสร้างวิทยาลัยต้นแบบขึ้นในเกาะสมุย และเป็นการผลิตนักศึกษาที่มีคุณธรรม ควบคู่ไปกับคุณภาพทางวิชาชีพ ผู้ประกอบการในสถานประกอบการและองค์กรธุรกิจต่างๆ และเปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย

ซึ่งใช้งบประมาณในการดำเนินการจำนวน 340,000,000 บาท จากมูลนิธิวอลมาท ประชาชนเพื่อการปฏิรูปประเทศไทย งบประมาณดังกล่าว เป็นการริเริ่มของผู้ก่อตั้งและผู้ประกอบการที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ผู้มีจิตศรัทธาที่สนับสนุนการศึกษาเพื่อการกุศล และงบประมาณอุดหนุนทั่วไปจากรัฐบาล โดยมีแนวคิดที่ “นักเรียนทุกคน คือนักเรียนทุน เรียนฟรี ไม่มีค่าใช้จ่าย วิทยาลัยอาชีวศึกษากาวนาโพธิคุณ” นักเรียนทุกคนจะได้รับทุกการศึกษา ที่พัก และอาหารฟรีตลอดหลักสูตร (สุเทพ เทือกสุบรรณ สัมภาษณ์ 11 มกราคม 2562)

3.3 การมีส่วนร่วมพัฒนากีฬาในท้องถิ่น เริ่มจาก นายแทน เทือกสุบรรณ มีความชื่นชอบในกีฬาฟุตบอล จึงได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาสโมสรฟุตบอลของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเกิดจากการชักชวนของเครือข่ายทางธุรกิจ คือ ชมรมผู้เลี้ยงกุ้งจังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงทำให้ นายแทน ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธานสโมสรฟุตบอลในปัจจุบัน โดยยึดหลักการการทำสโมสรฟุตบอลเป็นงานหลักของตนเองอีกหนึ่งงานเพิ่มขึ้นจึงต้องทำงานอย่างจริงจังไม่ใช่เพียงแค่ตนเอง แต่เพื่อชาวจังหวัดสุราษฎร์ธานี (แทน เทือกสุบรรณ สัมภาษณ์ 20 กุมภาพันธ์ 2562)

4) การสะสมทุนทางสัญลักษณ์ของตระกูลเทือกสุบรรณ จำแนกได้ออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

4.1 กำนันเหนบทองคำ เป็นรางวัลที่มาจากผลของการทำงานและปฏิบัติหน้าที่อย่างมูมานะอดุสาหะนับตั้งแต่ตอนที่ นายจรัส เทือกสุบรรณ ดำรงตำแหน่งกำนันตำบลท่าสะท้อน จังหวัดสุราษฎร์ธานี (สุเทพ เทือกสุบรรณ สัมภาษณ์ 11 มกราคม 2562)

4.2 กำนันประเทศนอก การสะสมทุนทางสัญลักษณ์ของตระกูลเทือกสุบรรณ ผ่านภาพลักษณ์ของข้าราชการที่มีระดับการศึกษาสูง เกิดจาก นายสุเทพ เทือกสุบรรณได้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท จากมหาวิทยาลัยมิสซิสซิปปี (Middle Tennessee State University) ด้านทฤษฎีการเมืองและการปกครอง กลับมาเริ่มต้นสู่เส้นทางทางการเมือง โดยได้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านและกำนันแทน นายจรัส ผู้เป็นบิดา ซึ่งลาออกจากตำแหน่ง เพื่อเปิดทางให้นายสุเทพ ซึ่งถือได้ว่าเป็นกำนันที่มีอายุน้อยที่สุดในวัยเพียง 25 ปี และเป็นกำนันคนแรกของประเทศไทยที่มีใบปริญญาโทจากสหรัฐอเมริกา (อัญชลี ไพรีรัก และคณะ, 2558, น. 61 - 65, สุเทพ เทือกสุบรรณ สัมภาษณ์ 11 มกราคม 2562)

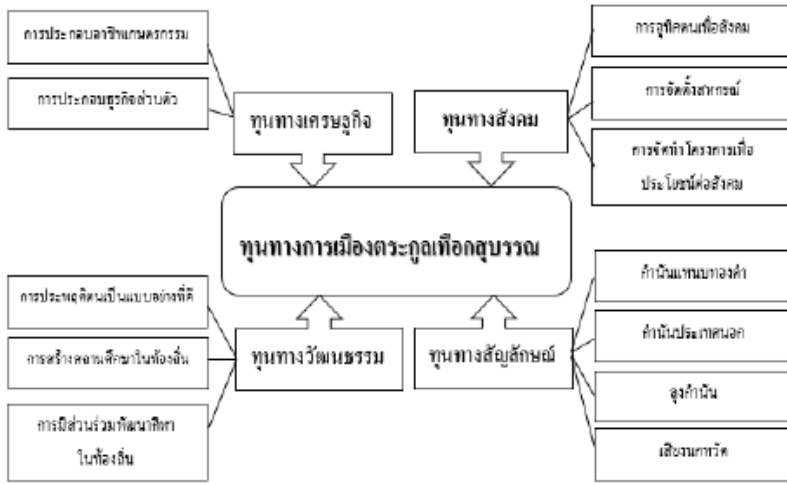
**เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยการสะสมทุนทางการเมือง
ของตระกูลเทือกสุบรรณ**

4.3 ลุงกำนัน ทุนทางสัญลักษณ์นี้ เกิดจากกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองที่รู้จักกันอย่างเป็นทางการว่า คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) เป็นกลุ่มการเมืองที่มีบทบาทอย่างยิ่งในวิกฤตการณ์การเมืองไทย พ.ศ. 2556 – 2557 ในสถานะของผู้จัดกิจกรรมชุมนุมประท้วงขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานคร โดยมี นายสุเทพ เทือกสุบรรณ หรือที่รู้จักกันในนามของ “ลุงกำนัน” เป็นเลขาธิการและผู้นำของกลุ่ม โดย นายสุเทพ อธิบายว่า คำว่า “ลุงกำนัน” หมายถึงจุดเริ่มต้นทางการเมืองของตนเองที่เริ่มจากการเป็นกำนันตำบลท่าสะท้อนมาก่อนนั่นเอง (สุเทพ เทือกสุบรรณ สัมภาษณ์ 11 มกราคม 2562)

4.4 เสี่ยงนกหวีด เป็นเสียงที่ นายสุเทพ เทือกสุบรรณได้นำมาเป็นสัญลักษณ์แห่งการคัดค้านของผู้ชุมนุมที่ได้แสดงออกโดยการเป่านกหวีดแสดงถึงความไม่เห็นด้วยกับ พ.ร.บ. นิรโทษกรรมของรัฐบาลพรรคเพื่อไทย (ในช่วงวิกฤตการณ์การเมืองไทย พ.ศ. 2556 – 2557) ถือเป็นสัญลักษณ์ของการประท้วงอย่างสันติ (อัญชวลี ไพรรักษ์ และคณะ, 2558, pp. 26 - 211)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการสะสมทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณพบว่า สอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง ทุนตามคำนิยามของ ปีแอร์ บูร์ดิเอดู (Pierre Bourdieu อ้างถึงใน รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข, 2556, pp. 36 - 40) จะเห็นได้ว่า ตระกูลเทือกสุบรรณมีการสะสมทุนทั้ง 4 รูปแบบ ที่เป็นเงื่อนไขจำเป็นของการสะสมทุนทางการเมือง การวิเคราะห์ในการศึกษาครั้งนี้ ได้คุณูปการจากการนำเอาแนวคิด เรื่อง ทุน ของ ปีแอร์ บูร์ดิเอดู มาประยุกต์ใช้เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ของการสะสมทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสัญลักษณ์ ที่เป็นเงื่อนไขจำเป็นในการสะสมทุนทางการเมือง ในบริบทของตระกูลเทือกสุบรรณ ซึ่งตระกูลเทือกสุบรรณ ได้มีการสะสมทุนในรูปแบบต่าง ๆ มาเป็นเวลายาวนานก่อนเข้าสู่เส้นทางทางการเมือง จะเห็นได้ว่าการสะสมทุนในรูปแบบต่าง ๆ ดังกล่าวนั้น ส่งผลต่อการนำไปสู่อำนาจทางการเมือง โดยทุนทางการเมืองเป็นผลผลิตของการแปลงทุนที่ถูกสั่งสมมาจากพื้นที่อื่น ๆ เป็นผลผลิตที่ถูกสั่งสมอย่างซ้ำ ๆ ต่อเนื่องยาวนาน และโดยทั่วไปจะใช้เวลาทั้งชีวิต โดยสามารถสังเคราะห์ตัวแบบการสะสมทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 : ตัวแบบการสะสมทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ

บทสรุป

ตระกูลเทือกสุบรรณมีการสะสมทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสัญลักษณ์ ที่เป็นเงื่อนไขจำเป็นในการสะสมทุนทางการเมือง โดยการสะสมทุนทางเศรษฐกิจ ตระกูลเทือกสุบรรณมีการสะสมโดยการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และการประกอบธุรกิจส่วนตัว การสะสมทุนทางสังคม ตระกูลเทือกสุบรรณมีการสะสมโดยการอุทิศตนเพื่อสังคม การดำเนินกิจกรรมโครงการต่าง ๆ เพื่อสังคม และการจัดตั้งสหกรณ์ เป็นการช่วยเหลือกลุ่มเกษตรกรในการซื้อขายผลผลิตทางการเกษตร การสะสมทุนทางวัฒนธรรม ตระกูลเทือกสุบรรณมีการสะสมโดยให้ความสำคัญกับการประพาศิตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้นำครอบครัว สิ่งที่อยู่ในตัวบุคคลผ่านการหล่อหลอมอบรมเลี้ยงดูและการซึมซับจากสิ่งที่พบเห็นคนในครอบครัวประพฤติปฏิบัติเป็นประจำ การจัดตั้งสถานศึกษาในท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมที่พัฒนาศึกษาในท้องถิ่น และมีการสะสมทุนทางสัญลักษณ์ ตระกูลเทือกสุบรรณมีการสะสมโดย การปฏิบัติหน้าที่ในขณะ

**เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยการสะสมทุนทางการเมือง
ของตระกูลเทือกสุบรรณ**

ที่รับราชการเป็นผู้ที่ได้รับรางวัลแหวนทองคำ เป็นสัญลักษณ์ของผู้ที่รับราชการตำแหน่ง
กำนันที่จบการศึกษาจากต่างประเทศ เป็นสัญลักษณ์แห่งการต่อสู้กับความไม่ยุติธรรม
ทางการเมืองในนามลูกกำนัน และใช้ผู้ใช้เสียงนกหวีดเป็นสัญลักษณ์ขับไล่กลุ่มบุคคลที่
กระทำการไม่ถูกต้องของการบริหารบ้านเมือง

ข้อเสนอแนะ**1) ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์**

จากผลการวิจัยพบว่าตระกูลเทือกสุบรรณมีการสะสมทุน 4 รูปแบบ คือ
ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสัญลักษณ์ ซึ่งเป็นเงื่อนไขสู่
การสะสมทุนทางการเมือง เพื่ออำนาจทางการเมือง บุคคลที่มีความต้องการเข้าสู่อำนาจ
ทางการเมือง สามารถใช้ผลการวิจัยในการสะสมทุนเป็นแนวทางในการนำไปสู่อำนาจ
ทางการเมืองอย่างตระกูลเทือกสุบรรณ

2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษางานวิจัยฉบับนี้ผู้ศึกษาเล็งเห็นว่ามีความน่าสนใจในการ
ศึกษาครั้งต่อไปเพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้เกี่ยวกับการสะสมทุนทางการเมือง ดังนี้

2.1 ควรมีการวิเคราะห์ผลที่ได้รับจากการสะสมทุนในรูปแบบต่าง ๆ ที่เป็น
เงื่อนไขของทุนทางการเมืองว่า การสะสมทุนในรูปแบบต่าง ๆ เหล่านั้นส่งผลต่อ การได้มา
ซึ่งอำนาจทางการเมืองมากน้อยเพียงใด

2.2 ควรมีการศึกษาทุนในรูปแบบอื่น ๆ ที่อยู่นอกเหนือแนวคิด เรื่องทุนของ
Pierre Bourdieu ที่อาจมีส่วนสำคัญที่นำไปสู่อำนาจทางการเมือง

2.3 ควรมีการศึกษาการสะสมทุนทางการเมืองของตระกูลอื่น ๆ ที่มีอำนาจ
ทางการเมืองว่า ตระกูลทางการเมืองอื่น ๆ นั้นมีการสะสมทุนตามแนวคิดของ ปีแอร์ บูร์ดิเอดือ
หรือไม่อย่างไร ผลการศึกษาอาจนำไปสู่องค์ความรู้ใหม่ในบริบทของตระกูลที่แตกต่างกัน

รายการอ้างอิง

- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา.(2557) *ลัทธิเศรษฐกิจการเมือง*. พิมพ์ครั้งที่10:สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์. (2558). *ปฏิบัติการวิจัยทางสังคม*. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพ
พรรณี.
- ชนิดา เสงี่ยมไพศาลสุข. (2550). *เศรษฐกิจของทัพยลีนเชิงสัญลักษณ์ : โครงการจัดพิมพ์
คบไฟ*
- ธวัชชัย กฤติยาภิชาติกุล. (2541). *การสร้างทายาททางการเมืองของตระกูลการเมืองไทย*.
วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การปกครอง) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เบญญา ยอดดำเนิน-แอ๊ดติ๊ก และกาญจนา ตั้งชลทิพย์. (2552). *การวิเคราะห์ข้อมูลเชิง
คุณภาพ: การจัดการข้อมูล การตีความและการหาความหมาย*. นครปฐม:
สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข. (2556). มโนทัศน์ชนชั้นและทุนของ ปีแอร์ บูร์ดิเอ. *วารสาร
เศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา*, 2(1), 29-44.
- สุเทพ เทือกสุบรรณ. (2557). *Who? สุเทพ เทือกสุบรรณ* พิมพ์ครั้งที่2 กรุงเทพฯ: นาน
มีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์
- สุภางค์ จันทวานิช. (2555). *ทฤษฎีสังคมวิทยา*. พิมพ์ครั้งที่5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สตีธร ธนาธิโชติ. (2558). ความได้เปรียบในสนามเลือกตั้งของทายาทตระกูลนักการ
เมือง. *วารสารสังคมศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 45(2),
49-74.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2552). *การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 9.
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีสุบรรณฟาร์ม. (2562 มิถุนายน 10). *ประวัติบริษัท*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก www.srisubanfarm.com. (5 พฤษภาคม 2562).

เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยการสะสมทุนทางการเมือง
ของตระกูลเทือกสุบรรณ

อัญชะลี ไพรีรัก สุเทพ เทือกสุบรรณ ภัทรชัย ภัทรพล ศรสมน บัวจำปา. (2558).

The Power of Change-ก้าวนั้นสุเทพ เทือกสุบรรณ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตะวันออก
Kimberly Casey. (2008) *Defining Political Capital: A Reconsideration of*
Bourdieu's Interconvertibility Theory : Paper Presented at the
Illinois State University Conference for student of Political Science

บุคลากรกรม

สุเทพ เทือกสุบรรณ (ผู้ให้สัมภาษณ์) มาตล จรุงรัตน์ (ผู้สัมภาษณ์). ณ บ้านเลขที่ 1/1 หมู่
2 ตำบลท่าสะท้อน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี 11 มกราคม 2562

แทน เทือกสุบรรณ (ผู้ให้สัมภาษณ์) มาตล จรุงรัตน์ (ผู้สัมภาษณ์). ณ บ้านเลขที่ 1/1 หมู่
2 ตำบลท่าสะท้อน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี 20 กุมภาพันธ์ 2562

ธานี เทือกสุบรรณ (ผู้ให้สัมภาษณ์) มาตล จรุงรัตน์ (ผู้สัมภาษณ์). ณ บ้านเลขที่ 5 หมู่ 4
ตำบลคลองสก อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี 24 เมษายน 2562

Received: February 25, 2020

Revised: May 8, 2020

Accepted: May 8, 2020